

ФІНАНСИ ТА ГРОШОВО-КРЕДИТНІ ВІДНОСИНИ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВІ

Красношарпа В.В.
к. т. н., доцент НТУУ «КПІ»
Савченко М. М.
студент НТУУ «КПІ»

БАНКІВСЬКИЙ СЕКТОР: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ЗА ПІДСУМКАМИ 2014 РОКУ

У статті досліджено стан банківського сектору України за підсумками 2014 року. Визначені основні економічні показники діяльності банківської системи України у 2014 році. У статті приведені рейтинги та основні економічні показники найприбутковіших та найзбитковіших банків України за підсумками 2014 року. Визначені перспективи розвитку банківської системи України у 2015 році. Визначені необхідні умови для покращення стану банківської системи України, а саме: визначено необхідний обсяг приросту монетарної бази, необхідного для задоволення потреб економіки, та основні інструменти грошово-кредитної політики Національного банку України та напрями їх застосування.

Ключові слова: банківський сектор, Національний банк України, прибуток, збиток, рейтинг.

Постановка проблеми. 2014 рік став переломним в історії української банківської системи. За даними НБУ за 2014 рік кількість банків, які мають банківські ліцензії Національного банку України, скоротилася з 180 до 163 банків. Протягом року було визнано неплатоспроможним 33 банки, по 17 з яких були прийняті рішення про ліквідацію. Крім того, у 2 банків були відкликані та анульовані банківські ліцензії у зв'язку з анексією Криму. Загальні активи банків за 2014 рік зросли на 112 млрд. грн., або на 8% до 1.5 трлн. грн., а без врахування валютних коливань (за курсом \$ – 7,993 грн.) – скоротилися на 223 млрд. грн. (на 16%). у т.ч.:

- у національній валюті – на 55 млрд. грн. (на 6%);
- в іноземній валюті – на 168 млрд. грн. (у долар. еквіваленті – на 21 млрд. дол. США) (на 33%) [1].

Основну частину активних операцій банків складають кредитні операції – 66% (1.0 трлн. грн.). За 2014 рік їх обсяг зріс на 95 млрд. грн., або на 10%, а без врахування валютних коливань – скоротився на 139 млрд. грн. (на 15%). Обсяг кредитів, наданих юридичним особам, зріс на 103 млрд. грн., або на 15% до 803 млрд. грн., що складає 80% загального обсягу кредитів, а без врахування валютних коливань – скоротився на 87 млрд. грн. (на 12%) [1].

Мета. На основі статистичних даних дослідити стан банківського сектору України за підсумками 2014 року та визначити подальші перспективи функціонування банківської системи України.

Виклад основного матеріалу. Політична криза, бойові дії на території країни, стагнація економіки, високий рівень інфляції і девальвація національної грошової одиниці, непрозоре рефінансування банків, постійна зміна режиму валютної політики – все це причини різкого зниження довіри населення до банківських установ.

За підсумками 2014 року 52 українських банки завершили рік зі збитками, повідомляється в наведених на сайті Національного банку України даних фінансової звітності 158 українських банків, на які припадає 52,486 млрд. грн. або 99% сумарного негативного результату банківської системи[2].

За інформацією НБУ, у тому числі найбільший збиток у розмірі 10,055 млрд грн припадає на неплатоспроможний «VAB Банк», збиток переважно обумовлений відрахуваннями в резерви під знецінення кредитів та коштів в інших банках на 8,074 млрд грн.

Далі йдуть входячі в групу найбільші державні «Укрексімбанк» і «Ощадбанк» зі збитками 9,806 і 8,564 млрд грн, відповідно, що також обумовлено формуванням резервів за кредитами та коштами в інших банках на 16,984 і 12,155 млрд грн, відповідно.

Найбільший прибуток за підсумками року, в розмірі 1,380 млрд грн, показав «Сітібанк», у тому числі чистий процентний дохід банку склав 523 млн грн, результат торгівлі цінними паперами – 664 млн грн, результат від операцій з іноземною валютою – 628 млн грн.

Далі йде найбільший «ПриватБанк» з прибутком за підсумками 2014 року 749 млн грн, у тому числі чистий процентний дохід банку склав 10,348 млрд грн, комісійний дохід – 3,913 млрд грн, витрати на резерви по кредитах – 2,500 млрд грн.

За інформацією Національного банку України банківська система за підсумками 2014 року отримала 52,966 млрд грн збитків, що стало найбільшим збитків в історії показником української банківської системи[3].

Загальний рейтинг найбільш прибуткових та збиткових банків подано на рисунках 1 і 2 відповідно[2].

Для покращення стану банківської структури Національний банк України під час виконання своєї основної функції щодо забезпечення стабільності національної грошової одиниці України – гривні, має виходити із пріоритетності досягнення та підтримки цінової стабільності в державі. Досягненню цього буде сприяти нова угода з Міжнародним валютним фондом в рамках Механізму розширеного фінансування (EFF).

Приріст монетарної бази, необхідний для задоволення потреб економіки та банківської системи у платіжних засобах, оцінюється близько 30% або майже 100 млрд. грн. Очікується, що попит на гроші буде переважно зумовлений зростанням попиту на готівкову гривню (унаслідок

збереження низької довіри до банків) та здійсненням виплат Фондом гарантування вкладів фізичних осіб. Водночас, обсяг вилучення гривні через продаж іноземної валюти Національним банком, не буде суттєвим, враховуючи обмеженість міжнародних резервів[4].

ТОП-20 найбільш прибуткових банків у 2014 році, тис грн.	
СІТБАНК	1 379 831
ПРИВАТБАНК	749 036
ВТБ БАНК	642 795
ІНГ БАНК УКРАЇНА	228 880
КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК	170 086
БМ БАНК	133 317
СБЕРБАНК РОСІЇ	108 049
КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК	90 416
ПРОКРЕДИТ БАНК	78 663
ПУМБ	54 200
БАНК МИХАЙЛІВСЬКИЙ	51 507
ДЕЛЬТА БАНК	46 278
"ПІВДЕННИЙ"	44 440
ВІЕС БАНК	40 598
БАНК ВОСТОК	40 585
МЕГАБАНК	35 861
ЮНІОН СТАНДАРД БАНК	34 482
ПОЛТАВА - БАНК	34 300
СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК	30 770
ДОЙЧЕ БАНК ДБУ	27 931

Рис. 1 Рейтинг прибутковості банків України у 2014 році

ТОП-20 найбільш збиткових банків у 2014 році, тис грн.	
ВІЕЙБІ БАНК	-10 055 368
УКРЕКСІМБАНК	-9 805 548
ОЩАДБАНК	-8 564 446
МІСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	-3 951 786
ПРОМІНВЕСТБАНК	-3 453 846
УКРГАЗБАНК	-2 801 124
УКРСОЦБАНК	-2 662 247
ОТП БАНК	-1 999 097
РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ	-1 367 334
ЕКСПОБАНК	-1 095 592
БАНК ДЕМАРК	-1 083 285
"НАДРА"	-1 041 004
УКРСИББАНК	-870 138
БАНК КАМБІО	-807 527
"КИЇВ"	-747 241
АЛЬФА-БАНК	-744 050
БГ БАНК	-659 462
НЕОС БАНК	-598 160
"ПОРТО-ФРАНКО"	-565 024
УНІВЕРСАЛ БАНК	-467 937

Рис. 2 Рейтинг збитковості банків України у 2014 році

Інструменти грошово-кредитної політики повинні використовуватись в напрямі:

– забезпечення на належному рівні внутрішньої вартості гривні для протидії інфляційному та девальваційному тиску. Зазначене буде досягатись за рахунок активного використання Національним банком

процентної політики. У рамках такої роботи з 6 лютого 2015 року Національний банк підвищив облікову ставку з 14.0 до 19.5% річних, а з 4 квітня 2015 року – до 30% річних[4];

– перерозподілу ліквідності. В умовах низької довіри серед учасників міжбанківського кредитного ринку зазначене потребуватиме одночасного активного застосування Національним банком інструментів як з надання ліквідності, так і з її стерилізації;

– усунення невизначеності за рахунок сприяння дії об'єктивних ринкових механізмів утворення ціни на грошові ресурси. Зокрема, збільшенню ліквідності валютного ринку сприятиме функціонування єдиного обмінного курсу гривні;

– поступового скасування адміністративних заходів, впроваджених для стримування тиску на платіжний баланс, що здійснюватиметься у міру стабілізації ситуації на грошово-кредитному ринку.

Висновки. Аналізуючи стан банківського сектору України, можна помітити, що дії керівництва НБУ мали реактивний характер, в той час як ситуація вимагала проактивних дій. Саме нерішуча, а іноді і безвідповідальна політика керівництва НБУ (зокрема голови НБУ В. Гонтаревої) стали каталізаторами негативних тенденцій у банківському секторі та дестабілізації курсу національної валюти.

Список використаних джерел

1. Банківська система 2015: виклики та перспективи. – Національний банк України, лютий 2015. [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=14741673>- загол. з екрану.
2. Fin Balans [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://finbalance.com.ua/>
3. Вісник Національного банку України: журнал/ Національний банк України. – Квітень 2015р. – 78 с.
4. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>

Красношапка В.В.

доцент НТУУ «КПІ»

Савченко М. М.

студент НТУУ «КПІ»

БАНКОВСКИЙ СЕКТОР: СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ ПО ИТОГАМ 2014 ГОДА

В статье исследовано состояние банковского сектора Украины по итогам 2014 года. Определены основные экономические показатели деятельности банковской системы Украины в 2014 году. В статье приведены рейтинги и основные экономические показатели самых и самых убыточных банков Украины по итогам 2014 года. Определены перспективы развития банковской системы Украины в 2015 году. Определены необходимые условия для улучшения состояния банковской системы Украины, а именно: определен необходимый объем прироста

Фінанси та грошово-кредитні відносини в національній економіці та підприємстві
монетарной бази, необходимого для удовлетворения потребностей экономики, и основные инструменты денежно-кредитной политики Национального банка Украины и направления их применения.

Ключевые слова: банковский сектор, Национальный банк Украины , прибыль, убыток , рейтинг.

Krasnoshapka V.V.
associate professor of NTU «KPI»
Savchenko M.M.
student NTU «KPI»

BANKING SECTOR : STATE AND PROSPECTS FOR 2014 RESULTS

In the article the state of the banking sector in Ukraine following the results of 2014. The main economic indicators of the banking system of Ukraine in 2014. In the article the ratings and main economic indicators most profitable and most unprofitable banks in Ukraine by the end of 2014. The identified prospects of the banking system of Ukraine in 2015. The necessary conditions for improving the state of the banking system of Ukraine, namely the necessary amount defined monetary base growth required to meet the needs of the economy and the main instruments of monetary policy of the National Bank of Ukraine and areas of their application.

Keywords: the banking sector , National Bank of Ukraine , profit, loss , ranking.

Овчарова Л.П.
науковий співробітник Академії фінансового управління,
Бодєко В.П.
мол.науковий співробітник Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М.Доброва

ПЕРСПЕКТИВНІ ІНСТРУМЕНТИ ТА ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ІНФРАСТРУКТУРНИХ ПРОЄКТІВ

У статті узагальнено світовий досвід і практику фінансування об'єктів інфраструктури, виявлено перспективи залучення коштів інституційних інвесторів для модернізації та будівництва інфраструктурних об'єктів, визначено можливості використання інфраструктурних облігацій для активізації інвестиційного процесу в Україні.